

POSTANOWIENIE

20 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 20 grudnia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa G.K.
przeciwko M.R.
o ochronę dóbr osobistych,
na skutek skargi kasacyjnej G.K.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z 26 września 2022 r., I ACa 490/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 27 listopada 2020 r. Sąd Okręgowy w Krakowie w sprawie z powództwa G.K. przeciwko M.R. o ochronę dóbr osobistych zobowiązał pozwanego do złożenia oświadczenia następującej treści: „Przepraszam Pana G.K. [...]” (pkt I), zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2000 zł (pkt II), nakazał pozwanemu zaprzestania rozpowszechniania informacji, jakoby powód miał zaatakować i znieważyć pozwanego w dniu 1 kwietnia 2018 r.; (pkt III) i oddalił powództwo w pozostałej części (pkt IV).

Po rozpoznaniu apelacji pozwanego, Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z 26 września 2022 r. zmienił zaskarżony wyrok w pkt II i pkt III w ten sposób, że oddalił powództwo także w części dotyczącej żądania zadośćuczynienia za

doznaną krzywdę oraz żądania zakazu rozpowszechniania informacji, a także oddalił apelację w pozostałej części.

Powód wniósł skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej objętej art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powód wskazał, powołując się na uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22 (OSNP 2023, nr 10, poz. 104) że doszło do nieważności postępowania, albowiem skład sądu orzekającego w drugiej instancji był sprzeczny z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt. 4 k.p.c. Sąd ten rozpoznał sprawę cywilną w składzie jednoosobowym na podstawie art. 15z¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095 z późn. zm.,

dalej: „ustawa COVID.”), co ograniczyło prawo strony do sprawiedliwego rozpoznania sprawy i nie było konieczne dla ochrony zdrowia publicznego. Ponadto skarga kasacyjna jest, w ocenie skarżącego oczywiście uzasadniona, gdyż wyrok został wydany przez sąd, który nie gwarantował bezstronności zaś uchybienia, jakich dopuścić się wskutek nieprzestrzegania swoich kompetencji kontrolnych i rozpoznawczych, miały charakter kwalifikowany, zaś rozstrzygnięcia zawarte w wyroku wykluczają się nawzajem.

Odnosząc się do trzeciej przyczyny kasacyjnej należy podnieść, że istotnie Sąd Najwyższy w przytoczonej uchwale mającej moc zasady prawnej uznał, że rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy COVID ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.). Jednocześnie jednak Sąd Najwyższy w powiększonym składzie ustalił, że przyjęta w tej uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia, wyjaśniając, że brak tego ograniczenia byłby niepożądany ze społecznego punktu widzenia i prowadziłby do nadwyrężenia powagi władzy sądowniczej oraz wizerunku sądownictwa. Oznacza to, że wydanie orzeczenia przez sąd drugiej instancji w składzie ukształtowanym na podstawie art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy COVID w okresie do dnia 26 kwietnia 2023 r. włącznie, nie może stanowić samoistnej podstawy do stwierdzenia nieważności postępowania na podstawie art. 379 pkt 4 k.p.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 20 marca 2024 r., II CSKP 2164/22 i z 21 czerwca 2024 r., II CSKP 718/23, a także postanowienie Sądu Najwyższego z 28 lipca 2023 r., I CSK 4249/22).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na jej oczywistej zasadności nakładało na skarżącego powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przytoczonych we wniosku przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez odwoływania się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu na etapie tak zwanego przedsądu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC

2001, Nr 3, poz. 52; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, Nr 10, poz. 156 oraz z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18). Należy też przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście sprzecznego z prawem i nieprawidłowego orzeczenia, które z tych przyczyn nie może się ostać w obrocie prawnym (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17 z 5 października 2018 r., V CSK 168/18). Skarżący nie wykazał tak rozumianej, widocznej *prima vista* wadliwości zaskarżonego wyroku, stąd orzeczono, jak w sentencji.

(M.M.)

[a.ł.]